

# 5. Rovnost mužů a žen



**CÍLE:** Žáci chápou rozdílné postavení žen a mužů v odlišných regionech, kulturách a oblastech. Orientují se ve vývoji chápání společenské role ženy a muže. Jsou schopni určit a formulovat problémy týkající se rovnosti mezi pohlavími, jejich příčiny a důsledky a také jejich možná řešení.

**ZAŘAZENÍ DO RVP:**

- Člověk a společnost – výchova k občanství, etická výchova

**POMŮCKY:** dataprojektor, PC, tužka, papír, připojení k internetu pro žáky – alespoň jedno do skupiny (mobil, tablet nebo PC), přílohy č. 1–5 (fotografie), příloha č. 6 (text „*Jak jsme si na světě rovni.*“)

Přílohy naleznete na konci lekce.



TRVÁNÍ:  
45 MIN



8.—9.  
TRÍDA ZŠ

**Cíl OSN:**

**Rovnoprávnost žen v přístupu ke vzdělání, informacím, zdravotní péči, k různým aktivitám či ke zdrojům.**

Postavení žen a mužů je ve světě značně proměnlivé. Některé rozdíly jsou dány politikou jednotlivých států, a projevují se tedy na státní úrovni, jiné jsou ovlivněny společenskými, náboženskými či kulturními zvyklostmi v širší oblasti. Genderová rovnost znamená zaručení stejných práv, příležitostí a svobod pro všechny, muže i ženy. Genderová rovnost neznamenaá stejnost mužů a žen, naopak, uznává odlišnosti a připisuje všem stejná práva.

I přes veškeré snahy o genderovou rovnost existuje na světě řada diskriminačních opatření, především vůči ženám. Pátý cíl tedy chce odstranit všechny formy diskriminace a genderové nerovnosti. Bojuje proti násilí na ženách, obchodu s lidmi a sexuálnímu či jinému vykořisťování. Důraz je kladen též na zajištění rovných příležitostí, tedy to, aby se ženy mohly účastnit politického, ekonomického a veřejného života a aby měly stejný přístup k ekonomickým zdrojům. Tento cíl také usiluje o zákaz dětských, předčasných i nucených sňatků.

Genderová nerovnost se ale týká i těch zemí, které rovnosti mezi muži a ženami na první pohled již dosáhly. Typickým problémem je nepoměr v platovém ohodnocení. Za stejnou práci či pozici získávají muži často větší finanční ohodnocení než ženy. Problémem je také mizivé zastoupení žen na vysokých pozicích a v politice. OSN si klade za cíl odstranit i tyto formy nerovnosti a zajistit všem lidem rovnocenné podmínky a příležitosti.

Plné znění SDG 5 naleznete [zde](#).



VÍCE INFORMACÍ  
O CÍLECH  
UDRŽITELNÉHO  
ROZVOJE NALEZNETE  
[ZDE](#).




KOMIKS:  
„ROVNOST MUŽŮ A ŽEN“



VIDEO: CÍL 5:  
ROVNOST MUŽŮ A ŽEN



## 1. Život a postavení žen

 10 min

**POMŮCKY:** dataprojektor, PC, tužka, papír, přílohy č. 1–5 (fotografie)



**ÚKOL:** Využijte metodu brainwritingu. Postupně promítejte obrázky a zároveň vyzvěte žáky, aby samostatně zapisovali vše, co je v souvislosti s obrázkem napadne. Aktivita je omezená časově. Doporučujeme ponechat 1 minutu na zapsání myšlenek po každém obrázku. Do práce žáků nijak nezasahujte, nekomentujte ji a po skončení zapisování volně navažte ukázkou komiksu, videa a krátkou diskusí.

## 2. Jak jsme si na světě rovni?

 25 min

**POMŮCKY:** tužka, papír, tabule, křída, připojení k internetu pro žáky – alespoň jednou do skupiny (mobil, tablet nebo PC), příloha č. 6 (text „Jak jsme si na světě rovni?“)



Následující text by měl žákům pomoci pochopit, že život a postavení žen ve státech, regionech, lokalitách a také oblastech života se značně liší. Rozdíly jsou dány politikou jednotlivých států, a projevují se tedy na státní úrovni, jiné jsou ovlivněny společenskými, náboženskými či kulturními zvyklostmi. Z textu (příloha č. 6) se žáci dozví o některých problémech, s nimiž se ženy z různých koutů světa potýkají.


**ÚKOL A: (10 MIN)** Rozdělte žáky do pracovních skupin po 3–4 a každé skupině dejte alespoň 2 kopie zadání. Žáci si text pozorně prostudují. Poté by měli sami nalézt a vypsát nebo podtrhnout konkrétní problémy týkající se znevýhodnění žen ve společnosti. Mezitím nakreslete na tabuli, velký papír nebo interaktivní tabuli siluetu ženy, která bude znázorňovat ženu jako symbol, nikoliv konkrétní osobu. Použijeme metodu postupného střídavého zápisu skupin. To znamená, že k siluetě ženy zapíše první skupina nalezený problém v souvislosti s porušováním práv žen. Druhá skupinka udělá totéž. Takto se pravidelně střídají, až budou na siluetě vepsané všechny problémy.

**ÚKOL B: (10 MIN NA HLEDÁNÍ INFORMACÍ + 5 MIN SDÍLENÍ)** Následně si každá skupina podle vlastních preferencí vybere 1 problém, o kterém vyhledá více informací na internetu. Dohlédněte, aby každá skupina zpracovala jiný problém. Na tabuli nakreslete velkou ruku. Zároveň žáci kreslí i do svých sešitů. Každá skupina vybere 5 nejpodstatnějších informací, které našla, a postupně je zapíše do prstů. Nejprve jedna skupinka jednu informaci, pak druhá další informaci atd. Na závěr bude v každém prstu tolik informací, kolik je skupin. Pokud se začnou nápady opakovat, zapisování ukončete dříve.

**VÍTE, ŽE** na světě je zhruba 758 milionů negramotných lidí? Dvě třetiny z nich jsou ženy a dívky.



## 3. K zamyšlení

 10 min

Vyzvěte žáky k diskusi. Použít můžete následující otázky:

- Co jste se v hodině dozvěděli nového?
- Překvapilo vás něco? Nebo dokonce šokovalo?
- Znáte některý z problému ze svého okolí?
- Jak můžeme s nerovností bojovat?

Nyní se vraťte k úvodní aktivitě s obrázky.

- Změnil se váš pohled a názor?
- Napadnou vás ještě jiné problémy ohledně nerovnosti mužů a žen, které nebyly v textu zmíněny?

---

## Užitečné odkazy:

Index genderové rovnosti v EU – <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2019>  
Nezisková organizace Gender Studies – <https://genderstudies.cz/>  
Projekt „Genderový audit“ – <http://www.nebranmesegenderu.cz/>  
Portál „Inequality“ (nerovnost) – <https://inequality.org/topics/gender-gap/>

---

## Použité zdroje:

Beauvoir, S. (1966). Druhé pohlaví. Praha: Orbis  
Bourdieu, P. (2000). Nadvláda mužů. Praha: Karolinum  
Giddens, A. (1992). Transformation of Intimacy, Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies. Polity Press, Cambridge  
Habermas, J. (2000). Strukturální přeměna veřejnosti. Filosofie AV ČR, Praha  
Pongs, A. (2000). V jaké společnosti vlastně žijeme? IASV nakladatelství, Praha.  
<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/fs38-50th-anniversary-of-international-literacy-day-literacy-rates-are-on-the-rise-but-millions-remain-illiterate-2016-en.pdf>  
<https://borgenproject.org/examples-of-gender-inequality/>  
<https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2019>  
<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2349703-nasilim-k-rovnosti-pred-100-lety-britske-sufrazetky-vyvalcily-volebni-pravo>  
<https://www.stem.cz/rozdeleni-rolu-v-ceske-rodine/>  
<https://www.weforum.org/agenda/2019/03/surprising-stats-about-gender-inequality/>  
<https://inequality.org/topics/gender-gap/>

*Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí v Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.*



Následující přílohy (č. 1-5) naleznete [zde](#).



Až 70 % žen ve svém životě zažije fyzické či sexuální násilí od mužů.



Ženy dostávají za tutéž práci zapláceno méně než muži.



Je mi 12 a už se vdávám.



Dělám na poli, nosím vodu, starám se o děti...



Muž je hlavou rodiny...

## Jak jsme si na světě rovni?

V minulosti byste něco jako rovnost mezi muži a ženami hledali jen těžko. Až do nedávna bylo jasně dané, co je mužská a co ženská záležitost. Muž zastával roli živitele a hlavy rodiny, zatímco žena pečovala o domácnost, a především o děti. Říkáme tomu sociální status – ten určuje postavení člověka ve struktuře společnosti na základě nějaké charakteristiky, v tomto případě pohlaví. V západním světě se společnost proměnila natolik, že toto tradiční rozdělení ustupuje a ženy a muži si jsou rovni více než kdy dříve – muži mohou odcházet na otcovskou dovolenou a ženy se běžně stávají lékařkami či pilotují letadla. Proč se tím tedy zabývat?

Tradiční role ženy a muže nezmizela úplně a ženy se v různých kulturách potýkají s různými problémy v mnoha oblastech. Například se to týká vzdělání – ze všech negramotných lidí na světě jsou 2/3 ženy a dívky. Absencí vzdělání jsou rovnou vyloučeny z pracovního procesu a jejich budoucnost se dotýká pouze špatně placených manuálních činností. V mnoha zemích se dívky vdávají ve velmi mladém věku, často kolem 13 let – bez vzdělání a peněz nemají jinou možnost, než si najít manžela.

Problémem je i přístup ke zdravotní péči, a to nejen během těhotenství. Existují země, ve kterých je kojenecká úmrtnost dívek řádově vyšší než u chlapců – chudé rodiny si nemohou dovolit mít dívku, která nezastane tolik práce jako chlapec, a ještě bude potřebovat věno. Ženy jsou bohužel také častými oběťmi násilí, které pramení z nadřazeného postavení mužů v jejich kultuře. V extrémních případech se mohou stát i oběťmi obchodu s lidmi. V zemědělských společnostech ženy často nemohou vlastnit, a tedy ani zdědit majetek – například pole, které by jim zajistilo obživu v případě smrti manžela. V extrémních případech nemohou ženy volit nebo cestovat bez svolení mužského příbuzného. Představte si, že v některých zemích nemohly ženy donedávna ani řídit auto.

Zmíněné problémy se týkají především rozvojových zemí. Bohužel i ve vyspělém světě existuje prostor ke zlepšení – například v zastoupení žen ve vysokých funkcích či politice, kde stále dominují muži. Velkým problémem je také platová nerovnost – za stejnou práci dostávají ženy méně peněz než muži – celosvětově dostane žena 60–75 % toho co muž. A to přeci není fér.

A právě proto bychom se tím měli zabývat. Snažit se, aby se všem žilo dobře bez ohledu na pohlaví, barvu pleti či náboženské vyznání.